

رئیس محترم جمهور
وزیر محترم میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
وزیر محترم جهاد کشاورزی
وزیر محترم راه و شهرسازی
وزیر محترم کشور
رئیس محترم سازمان حفاظت از محیط زیست
استاندار محترم قزوین
مردم شریف قزوین
و همه کسانی که دل در گرو بقای این سرزمین دارید

نزدیک به ۵ سال از زمانی می‌گذرد که به همراه جمع کثیری از مردم شهر تاریخی قزوین، در اسفندماه ۱۳۹۳، نامه‌ای را به استاندار وقت تقدیم کردیم و هشدار دادیم که احداث پل قدس، بخش‌های قابل ملاحظه‌ای از بهترین و پرآب‌ترین محل‌های باغستان سنتی و تاریخی قزوین را که افتخاری جهانی است و در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده است، به ورطه نابودی می‌کشد. پل مذکور را ساختند. بیش از ۴ سال از زمانی می‌گذرد که زیرگذر افراطی میدان خلیج فارس احداث می‌شد و از مراجع استانی و کشوری درخواست رسیدگی کردیم. زیرگذر با آن میدان عظیم احداث شد و خاک بی‌نظیر و بهترین درختان پسته جهان، قربانی شدند و راه ورود باغداران و مردم شهر به باغستان در آن منطقه سد شد.

بیش از ۳ سال از تاریخی می‌گذرد که در ابتدای احداث بزرگراه طبقاتی امام رضا، هشدار و نامه به تمامی نهادهای مسئول ارسال کردیم که این بزرگراه مشکلات ترافیکی را حل نمی‌کند، بافت تاریخی را از باغستان جدا می‌کند، منظر باغستان را تخریب می‌کند، پیوند ارگانیک بافت تاریخی را با باغستان تاریخی که در امتداد حیات یکدیگرند، پاره می‌کند. بزرگراه طبقاتی را هم ساختند.

بیش از یک‌ونیم سال از روزی می‌گذرد که چشمان حیرت‌زده ما پلی را دید که در نهایت بی‌احترامی به طبیعت و فرهنگ و تاریخ این دیار، به سمت انبوهی از درختان سرشار از شکوفه پیش می‌رفت و مقابل درخت پسته ۲۰۰ ساله باغستان متوقف شده بود و می‌رفت تا او را از سر راه بردارد. به شورای عالی شهرسازی و معماری گزارش دادیم و دستور توقف موقت صادر شد. دستوری که این روزها در مسیر تصمیم نهایی، نگرانی ما را برانگیخته است.

به دفعات درخواست و تاکید کرده‌ایم که منطقه تاریخی «مصلا ی باران»، محل برگزاری آیین تاریخی و منحصر به فرد اهالی این شهر یعنی آیین پنجاه به در که هزار و یک نکته فرهنگی-اجتماعی افتخار آمیز دارد، با تغییر کاربری نباید نابود شود. باغات مصلا را با خاک یکسان کردند و اینک در حال قانونی کردن تغییر کاربری آن‌اند.

در تمامی این سالها اعلام کرده‌ایم که باغستان، تنها و تنها بر گرده باغداران و باغبانان شریف و زحمت کش و استوار این شهر ایستاده است. این آخرین نسل انسان‌هایی که این عرصه را به قیمت عمر خویش و پایداری در تولید و اشتغال نگاه داشته‌اند، مشکل آب دارند. حقایق باغستان با توسعه بالادست ضایع می‌شود و برای پروژه‌های زینتی و پارک‌ها و باغ‌موزه‌ها مصرف می‌شود. امنیت باغستان حتی در بخش‌های متصل به شهر تأمین نیست. باغداران باغستان به دلیل اینکه روستانشین نیستند از بسیاری از حمایت‌های مادی و معنوی سازمان جهاد کشاورزی بی‌بهره بوده‌اند و این در حالی است که باغداری در باغستان از دیگر عرصه‌های کشاورزی دشوارتر است. باغستان از پیگیری‌های علمی و مدیریتی جهاد کشاورزی کم‌بهره و از تخصیص دائمی حتی بخش کوچکی از شبکه آبرسانی طالقان جهت احیا بی‌بهره بوده است.

باغستان نیاز به طرح حفظ و احیا دارد. علیرغم حدود ۱۵ سال حضور مشاور باغستان در شهرداری، نتیجه مثبت و عملی به نفع باغستان و باغداران حاصل نشده است. ساخت و ساز و تبدیل باغستان به مسکونی و تجاری یا در قالب طرح‌های فریبنده نظیر پارک باغ، باغ انگلیسی، ژاپنی و ایتالیایی (طرح مشاورین آورث) ادامه دارد.

- باغستان میراث ملی است.
- باغستان سیل-بند است.
- باغستان با تکیه بر دانش بومی پخش سیلاب، وسیعترین آبخوان منطقه است.
- باغستان پشتوانه شکل‌گیری و ادامه حیات دشت حاصلخیز قزوین است و حفظ و احیای باغستان، مانع از ادامه فرونشست دشت خواهد شد.
- باغستان دارای یکی از مرغوبترین نمونه‌های خاک کشاورزی در کشور را داراست.
- باغستان بر سر راه کانون تولید ریزگرد منطقه قرار گرفته است و نابودی آن موجب هجوم ریزگردها تا مرکز خواهد شد.
- باغستان مهمترین و وسیعترین ظرفیت اکولوژیک استان و منطقه و ریه‌های تنفسی شهر است.
- باغستان محصولات محلی و سنتی قزوین، شامل بادام و پسته و انگور را در خود جای داده است که از مرغوبترین انواع جهانی است و با توجه به شیوه‌ی «داشت»، محصول سالم محسوب می‌شود.
- باغستان هزاران درخت ۳۰۰ تا هزارساله را در خود جای داده است که به تنش خشکی مقاوم هستند.
- باغستان ژرم پلاس م غنی بادام، پسته و انگور را در خود جای داده است و به این اعتبار ذخیره‌گاه ژنتیکی تلقی می‌شود.

منظر فرهنگی باغستان به ثبت ملی رسیده است. منظر فرهنگی یعنی تمامی اجزا در ارتباط با یکدیگر و در پیوند با شهر. یعنی درخت و خاک و باغدار و باغبان و مناسبات اجتماعی و حقوقی و مراسم و محصول.

ما انجمن‌های مردم‌نهاد محیط‌زیست و میراث‌فرهنگی، انجمن‌های علمی و اعضاء هیات‌علمی دانشگاه‌های کشور، تقاضا داریم مطالبات زیر را مورد توجه قرار داده و اجابت فرمایید:

۱. توقف کامل باقیمانده رینگ ماشین‌رو که در بخش‌های زیادی به باغستان تجاوز می‌کند و ارتباط شهر و باغستان را بطور کل قطع می‌کند.
۲. اختصاص بودجه‌ی باقیمانده طرح‌های راهسازی از جمله رینگ، کمربند شرق، و مسیر نسیم شمال به احداث رینگ بیرون باغستان سنتی که در طرح جامع شهرستان دیده شده است و تکمیل بودجه از محل بودجه ملی.
۳. توقف هرگونه تعریض و توسعه در محور نسیم شمال (جاده گاز) و بازگرداندن این جاده به باغستان بعنوان مسیر اختصاصی باغداران و مسیر گردشگری
۴. توقف تخریب، تغییر کاربری و ساخت‌وساز در محدوده ثبتی باغستان سنتی و توقف تبدیل باغستان که خود در جهان یگانه و بی نظیر است به کاربری‌های فضای سبز، نظیر پارک یا موزه یا باغ انگلیسی و ایتالیایی و ایرانی که با فلسفه و هویت و کارکرد باغستان در تعارض هستند و از مصادیق تخریب هستند.
۵. توقف طرح‌های توسعه بالادست باغستان که به حقایق باغستان تجاوز می‌کنند. بویژه توسعه منطقه گردشگری باراجین شامل سافاری پارک و مجتمع‌های تجاری و اقامتی که جملگی آب‌بر هستند و ۹۰۰ هکتار از باغستان را تهدید به نابودی می‌کنند.
۶. توقف جاده‌سازی در حریم و بستر رودخانه‌ها و بویژه رودخانه باراجین که موجب تخریب مسیل شده و علاوه بر خطر سیل، آبرسانی به باغستان را مختل می‌کند. ما خواستار آن هستیم که شرکت آب منطقه‌ای استان، مستندات مجوز جاده‌سازی در بستر رودخانه باراجین و مستندات محل تامین آب مجموعه گردشگری باراجین را ارائه کند.
۷. تدوین طرح جامع حفاظت و احیاء باغستان سنتی قزوین با محوریت حضور باغداران و رفع موانع تولید.
۸. تشکیل کمیته باغستان در سازمان جهاد کشاورزی با حضور معاونت‌های مرتبط و به ریاست رئیس سازمان، جهت بررسی مشکلات باغداری در باغستان و کمک‌های مدیریتی و تسهیلگری.
۹. تسهیلگری وزارت محترم کشاورزی جهت جذب سرمایه‌گذار در راستای ارتقاء اقتصاد باغستان به روش‌های پیشنهاد شده در طرح‌های موجود و تقویت زنجیره ارزش محصولات باغی از باغستان تا بازار
۱۰. ثبت باغستان سنتی قزوین به‌عنوان ذخیره‌گاه زیست‌کره و طبقه ۵ از طبقه IUCN و ثبت آن بعنوان میراث کشاورزی
۱۱. اجرای طرح‌های عدالت در توسعه، نظیر انتقال حق توسعه، بامحوریت حضور و مالکیت باغداران
۱۲. مدیریت باغستان بر محوریت باغداران با تکیه بر احیاء مدیریت سنتی باغستان با سازوکارهای مشارکتی و توقف دخالت شهرداری در جهت اخلاص در سیستم مدیریت سنتی مشارکتی (دخوی) باغستان سنتی
۱۳. با توجه به خشکسالی‌ها و پیدایش کاربری‌های رقیب در طول دهه‌های اخیر و برداشتهای بالادست: تامین آب پایدار از منابع رودخانه‌ها، چاه‌ها و کانال انتقال آب طالقان و پساب تصفیه شده شهر قزوین، به‌ویژه جهت تامین آب نهال کاری‌های ضروری در پهنه‌هایی که باید احیاء شوند.

باغستان سرمایه ملی است که از پس بیش از هزار سال به دست نسل حاضر سپرده شده است. باغستان، شایسته توجه ملی است. مسئولیت ماست که آن را سالم به دست نسل آینده بسپاریم و زندگی در این منطقه را برای آیندگان ناممکن و مصیبت‌بار نکنیم.

امضاکنندگان:

انجمن توسعه حیات شهر (انجمن تخصصی باغستان سنتی قزوین)

کانون پویش توسعه پایدار شهر قزوین

جنبش سبز باغستان سنتی قزوین

انجمن آسمان آبی استان قزوین

انجمن پاسداشت از آیین‌ها و مشاهیر سرزمین کهن

انجمن جامعه‌شناسی ایران، دفتر قزوین

انجمن رفتگران طبیعت

انجمن شهروندیار کاسپین

انجمن فرهنگ قزوین (افق)

انجمن کودک و محیط‌زیست

انجمن معماری و احیاء بافت‌های تاریخی

کانون طبیعت و اندیشه

کانون همیاران محیط‌زیست و میراث طبیعی الموت (هما)

گروه محیط‌زیستی سبز ماسال گیلان

گروه سیاه‌جنگل ماسال گیلان

انجمن علمی سیستم‌های سطوح آبگیر باران